

Laudacja

wyłoszona na jubileuszu
90-lecia HELENY GORDZIEJ

7 sierpnia 2018 roku w czytelni
Biblioteki Uniwersyteckiej UAM

Obecna cywilizacja, bardziej niż jej poprzedniczki, oddala się od kultury, a nawet staje się jej postępującym zaprzeczeniem. Gubione są podstawowe wartości / zasady humanistyczne, sprawdzone i stosowane przez wieki.

Współczesna kultura jest kulturą mas, pojmowanych po lewacku, a nie elit. Postępuje atomizacja społeczeństwa, rozpaczliwe poszukiwanie tożsamości, co uwidacznia profesor Stanisław Kowalik w książce „Ustępione społeczeństwo. Problemy globalizacji”. Brakuje autentycznych autorytetów.

Wielowiekowe doświadczenie potwierdza, że może być jeden stożek wzrostu kultury, który zapewni jej prawidłowy rozwój. Podobnie rzecz się ma w przyrodzie: dwa, trzy stożki wzrostu sosny powodują jej karłowacenie, tracona zostaje jej spodziewana harmonijna sylwetka.

Kultura śródziemnomorska, której dziełami szczyci się Polska, zaprzecza swoje rudymenarne podstawy: prawo rzymskie, filozofię oraz chrześcijaństwo. Przestał istnieć ścisły związek moralności i prawa. Dla literatury i sztuki już nie są najważniejsze: prawda, piękno, dobro.

Umysł ludzki nie jest ukierunkowywany na prawdę, którą wyeliminowała pogoń za sukcesem, ten często bezmyślny pośpiech.

Aktualnie zajęci jesteśmy wyłącznie rzeczywistością, stajemy się jej niewolnikami, czego konkretnym przykładem są transfery najlepiej sprzedawanych piłkarzy. Człowiek jest przedstawicielem tej zastanej rzeczywistości i nic poza tym. Nie ma miejsca na transcendencję, rozważanie celu istnienia człowieka, na wątpliwości, medytacje. Coraz rzadziej, albo wcale, nie zadajemy sobie oraz współbraciom pytania: dlaczego, od którego zaczyna się samodzielne myślenie?

Żyjemy w ciemności. Ztraca się wartość i znaczenie słowa, zostają obrazki. Nie potrafimy rozmawiać, ani też słuchać. Najczęściej mają miejsce monologi, które w ostateczności przybierają postać podwójnych tyrad sobie a muzom. Kto dzisiaj zauważa potrzebę nauczania i stosowania zasad retoryki? Zresztą jak tu rozmawiać za pomocą obrazków.

Widowiska i spektakle przeznaczone dla masowego odbiorcy, stają się powszechnie stosowanymi formami prezentacji kultury.

Analizując przedstawioną sytuację, nieodwołalnie nasuwa się pytanie: Gdzie możemy znaleźć ratunek?

Ostatnio spotkałem się z definicją: inteligent to ten, kto czyta poezję i słucha poważnej muzyki. Nie mam żadnych wątpliwości, że remedium na dolegliwości współczesnej cywilizacji znajdujemy w poznawaniu bogatej twórczości pisarskiej naszej dostojnej Jubilatki Heleny Gordziej, obejmującej ponad 30 tomów poezji i prozy oraz wartościowe tłumaczenia z języka niemieckiego (w tym baśni Hansa Chrystiana Andersena).

Możemy korzystać z Jej ciągle aktualnych przesłań, potwierdzonych życiowym doświadczeniem oraz przepięknymi dobrą mądrością.

Helena Gordziej potrafi pochylić się przed ubogim włóczęgą, zauważyć bezdomnego, spojrzeć w oczy bezpańskiego psa, pogłaskać grzbiet konia i podziwiać „świećcą” latarnię na jego łbie.

Nieobcy dla Niej jest los Camille Claudel, wykorzystywanej bezlitośnie przez uznawanego rzeźbiarza Rodina (pokazywany w wybitnym wierszu „List w zaświaty do Camille Claudel”: *Byłaś z wiatru / gliny i kamienia / z dróg leśnych gąszczy deszczów bicowania / szalona ruchem nieokiełznanym / krzykiem łakącym piękna / zanim cię zamknął w kleszczach sztuki / Paryż / a w nim Rodin – rudy Hefajstos / płonący żarem pożądania...*)

Także praca, ta jedyna obecność człowieka w życiu pozbawiona niesmaku, jest ważnym tematem Jej utworów. Wiersz „Rece” doskonale to potwierdza: *Czy to są moje ręce pytałam / sama siebie / i zaraz znalazłam odpowiedź / Przecież wiesz jak ciężko pracowały / przez osiemdziesiąt lat / ile przyniosły ciężarów / bliskim i obcym pomagały w trudach / dźwigania życia...*

Piękno polskiej przyrody, ukazanie wartości pracy na roli – to częste tematy wierszy. Helena Gordziej namiętnie obcowiała z przyrodą, szczególnie w okresie dzieciństwa. Jej wiersze są pełne prostoty, ukazującej prawdę o dzisiejszym człowieku. Wyrażają jego niepokoję, radości, szczęście, pragnienie miłości, metafizyczną zadumę, świadomość przemijania. Trud osvajania samotności.

O tej godnej wszechstronnego uznania naszej 90-letniej Jubilatce pisali znani i ceniłi krytycy: Stefan Melkowski, Ignacy S. Fiut, Dariusz Lebioda, Andrzej Dębowski, Leszek Żuliński.

Z zadowoleniem należy stwierdzić, że za usługi Heleny Gordziej, czołowej przedstawicielki autentycznego nurtu w poezji polskiej, zostały znacząco uhonorowane:

- ✓ w 2012 roku otrzymała od Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego statuetkę Złotego Hipolita jako wybitna osobowość pracy organicznej,
- ✓ medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” nadany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2007 roku,
- ✓ Złoty Krzyż Zasługi nadany po raz drugi

przez Prezydenta Rzeczypospolitej w 2007 roku,

- ✓ Nagrody im. Jana Kasprówicza, Funduszu Literatury, XV Międzynarodowego Listopada Poetyckiego za Najlepszą Książkę Poetką Roku, im. Marii Konopnickiej.

Kłaniając się dostojnej Jubilatce wypada przywołać zasługi na pozostałych polach Jej działalności:

- ✓ przez 5 kadencji pełniła z zaangażowaniem funkcję sekretarza zarządu naszego oddziału ZLP,
- ✓ była współorganizatorem 27. edycji Międzynarodowego Listopada Poetyckiego,
- ✓ przez kilka kadencji była sekretarzem Głównej Komisji Rewizyjnej ZLP,
- ✓ w 1976 roku wspólnie z Henrykiem Gutowskim założyła pierwsze w Polsce i Europie Ekologiczne Stowarzyszenie Środowisk Twórczych „EKOART”, pełniąc przez wiele lat funkcję wiceprezesa tej organizacji, której członkowie realizują środkami artystycznymi przesłania proekologiczne,
- ✓ wspomagała Fundację Pomocy Dzieciom „Zdążyć z pomocą”,
- ✓ udzielała merytorycznej pomocy w wydaniu 30 debiutanckich tomików wierszy, których troje autorów zostało członkami ZLP,
- ✓ przez bardzo wiele lat prowadziła spotkania autorskie w szkołach, bibliotekach, instytucjach kulturalnych (najczęściej honorowo).

Członkinie i członkowie poznańskiego oddziału Związku Literatów Polskich są dumni z faktu, że nasza zasłużona koleżanka Helena Gordziej jest najwybitniejszą współczesną Poetką wielkopolską.

Droga Helenko, cieszymy się, że mamy Ciebie. Życzymy Tobie stu lat życia, nadal potwierdzających Twoją wielką osobowość.

Paweł Kuszczynski

© Fot. Andrzej Dębowski

Gazeta Kulturalna
Poezja Proza Krytyka Historia Sztuka Muzyka

Wydawca i redakcja: DOM KULTURY 97-425 ZELÓW, ul. Kościuszki 74, tel. (044) 6341098; 504630543; e-mail: andrzejdebowski@wp.pl www.gazetakulturalna.zelow.pl

Redaktor prowadzący — **Andrzej Dębowski**.

Współpraca: Józef Baran, Emil Biela, Tadeusz Czerniawski, Małgorzata Dębowska, Anna Dominiak, prof. Ignacy S. Fiut, Joanna Friedrich, Andrzej Gnarowski, Kazimierz Iwosse, Stefan Jurkowski, Rafał Orlewski, Janusz Orlikowski, prof. Maria Szyszowska, Tadeusz Zawadowski, Leszek Żuliński.

Współpraca techniczna: Małgorzata Kotala, Agnieszka Kowalczyk.

Redakcja nie zwraca niezamówionych materiałów. Zastrzega sobie prawo do skracania artykułów oraz zmian tytułów nadsyłanych tekstów bez uprzedniego powiadomienia autora. Skład: Andrzej Dębowski. Druk: „TAGRAF”, 98-113 Buczek, Bachorzyn 13, tel. (043) 677-41-56.